

UZASADNIENIE

Podjęcie prac nad nowelizacją ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2018 r. poz. 1454), zwanej dalej „ustawą”, wynika w szczególności z rekomendacji zawartych w Krajowym planie gospodarki odpadami 2022 zwanym dalej „Kpgo 2022”. Zmiana przepisów ustawy ma na celu wyeliminowanie następujących zidentyfikowanych problemów:

- 1) ograniczonego nadzoru gmin nad właściwym postępowaniem z odpadami komunalnymi spowodowanego wyborem łącznego przetargu na odbiór i zagospodarowanie odpadów;
- 2) możliwości ryczałtowego rozliczania przedsiębiorcy odbierającego odpady komunalne od mieszkańców, co utrudnia gminom kontrolę nad strumieniem odpadów komunalnych oraz może prowadzić do podwyższenia kosztów systemu (przeszacowanie kosztów odbioru odpadów komunalnych);
- 3) braku zachęty do selektywnego zbierania odpadów komunalnych.

Ponadto dodatkowe zmiany w ustawie, które nie są bezpośrednio rekomendowane w Kpgo 2022, przyczynią się do usprawnienia funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi.

Poniżej przedstawiono szczegółowo proponowane zmiany ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

W związku ze zmianami ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2018 r. poz. 992, z późn. zm.) dotyczącymi usunięcia definicji odpadów zielonych dotychczasową treść art. 1a oznacza się jako ust. 1 i dodaje ust. 2, który stanowi, że do postępowania z odpadami komunalnymi stanowiącymi części roślin pochodzących z pielęgnacji cmentarzy i targowisk stosuje się przepisy dotyczące postępowania z bioodpadami stanowiącymi odpady komunalne.

W celu uregulowania zasad postępowania ze ściekami gromadzonymi przejściowo w zbiornikach bezodpływowych oraz osadami z przydomowych oczyszczalni ścieków, doprecyzowano definicję „nieczystości ciekłych” zawartą w art. 2 ust. 1 pkt 1 i definicję „zbiorników bezodpływowych” zawartą w art. 2 ust. 5. Ze względu na zróżnicowanie właściwości nieczystości ciekłych wprowadzono możliwość dla gmin do różnicowania stawek opłat za odbieranie nieczystości ciekłych (w zależności czy odbierane są ze zbiorników bezodpływowych czy z przydomowych oczyszczalni ścieków). W art. 3 ust. 2 pkt 5 wprowadzono ustawowy obowiązek zapewnienia przez gminy selektywnego zbierania odpadów komunalnych stanowiących co najmniej: papier, metale, tworzywa sztuczne, szkło, odpady opakowaniowe wielomateriałowe oraz bioodpady. W przepisach ustawy wprowadzono

również zmiany w art. 3 ust. 2 pkt 6 dotyczące m.in. odpadów budowlano-rozbiórkowych, których oddawanie do punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych, zwanych dalej „PSZOK” było najbardziej problematyczne ze względu na ich ilość. Dodano również pkt 6a, który dotyczy tworzenia przez gminę punktów napraw, dzięki czemu możliwe będzie wydłużenie użytkowania poszczególnych produktów lub części produktów nie będących odpadami, a przez to finalne ograniczenie ilości odpadów. Jednocześnie usunięto pkt 7 stanowiący o zapewnieniu przez gminy odpowiednich poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami oraz ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania. Proponowana zmiana wynika z faktu, iż obowiązek osiągnięcia ww. poziomów przez gminy zawarty został w art. 3b ustawy, nie jest zatem konieczne, aby obowiązek ten był wskazany jako zadanie własne gminy.

W celu zapewnienia przejrzystości wprowadzono zmianę w art. 3 ust. 2 pkt 9 dotyczącą zamieszczanych przez gminę na stronie internetowej lub w sposób zwyczajowo przyjęty informacji, dotyczących systemu gospodarowania odpadami komunalnymi. Informacje te dotyczą również bioodpadów stanowiących odpady komunalne (dotychczas obowiązek ten dotyczył niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych, odpadów zielonych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania). Wskazano ponadto, że informacja o PSZOK ma również wskazywać na rodzaje odpadów, które przyjmuje dany punkt. Zaproponowane zmiany są zmianami porządkującymi przepisy ustawy zmienianej.

Doprecyzowano przepis art. 3 ust 4 umożliwiający budowę, rozbudowę, modernizację, utrzymanie i eksploatację przez gminę instalacji do przetwarzania odpadów powstałych z przetworzenia odpadów komunalnych (czyli odpadów z podgrupy 19 12). Zmiana przepisów w tym zakresie pozwoli na kontrolowanie przez gminę całego strumienia odpadów.

Zaproponowano nowe brzmienie art. 3b ust. 1, dotyczące obowiązku osiągnięcia przez gminy odpowiednich poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych z wyłączeniem innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych stanowiących odpady komunalne w latach wymienionych w punktach 1–4. Proponowana modyfikacja ma na celu zmianę sposobu liczenia poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych. Dotychczasowe przepisy wymagały, aby poziom ten był liczony w stosunku do 4 frakcji odpadów komunalnych tj. papier, metale, tworzywa sztuczne i szkło.

W przepisach ustawy wprowadzono art. 3b ust. 1a stanowiący o obowiązku osiągnięcia przez gminy odpowiednich poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia

i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych stanowiących odpady komunalne w wysokości co najmniej 70 % wagowo za 2020 r. i latach następnych.

Zaproponowano zmianę upoważnienia do wydania przez ministra właściwego do spraw środowiska rozporządzenia tak, aby określało jedynie sposób obliczania wymaganych poziomów (wysokość poziomów została określona w ustawie) i jednocześnie było spójne ze zmianami wynikającymi z art. 3b ust. 1.

Doprecyzowano przepis art. 4 ust. 2 pkt 1 w zakresie spraw, które określać ma regulamin utrzymania czystości i porządku w gminie, zwany dalej „regulaminem”. Dokonano rozszerzenia podstawowej listy odpadów przyjmowanych przez punkty selektywnej zbiórki odpadów komunalnych o m.in. powstające w gospodarstwach domowych odpady z zakresu środków medycznych tj. igły i strzyki oraz tekstyliów i odzieży.

W art. 4 ust. 2 pkt 2 oraz innych przepisach odnoszących się do zbierania odpadów, projektowanej ustawy, proponuje się wprowadzenie możliwości zbierania odpadów komunalnych oprócz w pojemnikach, również w workach. Wiele gmin stosuje zbieranie odpadów w workach ze względu na to, że zajmują one mniej miejsca i są znacznie tańszym rozwiązaniem. Ponadto uszczegółowiono kwestie określenia w regulaminach utrzymania czystości i porządku w gminach minimalnej ilości pojemników i worków przeznaczonych do zbierania odpadów komunalnych oraz utrzymania w odpowiednim stanie sanitarnym i porządkowym miejsc gromadzenia odpadów.

W art. 4 ust. 2a–2b proponuje się dodanie przepisów dotyczących możliwości:

- 1) wprowadzenia przez gminę obowiązku selektywnego zbierania odpadów komunalnych innych niż wymienione w art. 4 ust. 2 lit. a i aa (w sytuacji, gdy gmina chce rozszerzyć wymagania w zakresie rodzajów odpadów selektywnie zbieranych, np. o popiół z gospodarstw domowych lub inne odpady);
- 2) określenia przez gminę w regulaminie szczegółowych wymagań dotyczących zbierania frakcji metalu i tworzyw sztucznych łącznie z odpadami opakowaniowymi wielomateriałowymi (główną zasadą będzie zbieranie selektywne);
- 3) określenia przez gminę na podstawie analizy możliwości przetwarzania odpadów komunalnych, czy będzie zbierała odpady zielone łącznie z odpadami kuchennymi, czy też postanowi o oddzielnym ich zbieraniu;
- 4) zastosowania przez gminę ułatwień w selektywnym zbieraniu odpadów komunalnych przez osoby niepełnosprawne, w szczególności niedowidzące (np. poprzez oznakowanie

pojemników na odpady dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych, czy odpowiednie umiejscowienie tych pojemników);

- 5) częściowego lub całkowitego zwolnienia właściciela nieruchomości w zabudowie jednorodzinnej z konieczności posiadania pojemnika lub worka na te odpady i wnoszenia opłat za gospodarowanie odpadami biodegradowalnymi w przypadku posiadania kompostownika przydomowego- propozycja ta ma stanowić zachętę ekonomiczną do stosowania kompostowników przydomowych przez właścicieli nieruchomości.

W art. 4a proponuje się zmianę upoważnienia do wydania rozporządzenia określającego szczegółowe wymagania w zakresie selektywnego zbierania odpadów komunalnych. Usunięto część dotyczącą upoważnienia do określenia, kiedy selektywne zbieranie odpadów jest spełnione, ze względu na to, że wymagania te zostały przeniesione do art. 3 zmienianej ustawy.

Doprecyzowano przepisy art. 5 w celu ulepszenia systemu gospodarki odpadami w gminie m.in. w zakresie utrzymania pojemników lub worków w odpowiednim stanie sanitarnym oraz technicznym.

W związku z nowelizacją przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1579 i 2018 oraz z 2018 r. poz. 1560 i 1603) w zakresie obowiązku udzielenia zamówienia publicznego w trybie przetargu do nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, proponowane jest wprowadzenie zmian w art. 6d polegające na rozdzieleniu postępowań o udzielenie zamówienia publicznego osobno na odbiór i na zagospodarowanie odpadów. Wójt, burmistrz lub prezydent miasta zobowiązany będzie do udzielenia zamówienia publicznego na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy, a w przypadku właścicieli nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, obowiązek zorganizowania przetargu w trybie ustawy Prawo zamówień publicznych. Ponadto należy zauważać, że zagospodarowanie odpadów może odbywać się we własnych instalacjach gminnych, w instalacjach będących przedmiotem partnerstwa publiczno-prywatnego lub może zostać powierzone w drodze zamówienia publicznego (we wszystkich trybach).

Natomiast do postępowań w zakresie zagospodarowania odpadów gminy stosują ogólne zasady z ustawy z dnia 20 grudnia 1996 r. o gospodarce komunalnej (Dz. U. z 2017 r. poz. 827). Zagospodarowanie odpadów komunalnych może być wykonywane przez gminę lub związek międzygminny przy pomocy własnych pracowników, jednostek lub zakładów. Jeżeli zagospodarowanie odpadów komunalnych będzie organizowane przez gminę lub związek międzygminny w trybie zamówienia publicznego, w tym przetargu, to konieczne będzie ogłoszenie odrębnego postępowania od postępowania w sprawie udzielenia zamówienia

na odbieranie odpadów komunalnych. Rozdzielenie postępowań o udzielenie zamówienia publicznego na odbiór i zagospodarowanie odpadów jest konieczne ze względu na potrzebę wzmocnienia kontroli gmin nad systemem gospodarowania odpadami komunalnymi, w tym nadzór nad firmami odbierającymi odpady komunalne.

Zmiany proponowane w art. 6f ust. 1a są konsekwencją rozdzielenia postępowań o udzielenie zamówienia publicznego na odbiór i zagospodarowanie odpadów. Proponuje się, aby umowa na odbieranie odpadów komunalnych zawierała informację, do której instalacji będą przekazywane odpady komunalne odbierane przez wybranego wykonawcę (zrezygnowano z możliwości wskazania podmiotu zbierającego odpady, w przypadku niewielkich ilości odebranych odpadów selektywnie zebranych niepodlegających przekazaniu do instalacji komunalnych). W ust. 3 i ust. 4 proponuje się wprowadzenie zmiany wynikającej z konieczności odejścia od ryczałtowego rozliczania się firm odbierających odpady komunalne wyłonionych przez gminę. Możliwość ryczałtowego rozliczania się utrudnia gminom kontrolę nad strumieniem odpadów komunalnych oraz może prowadzić do podwyższenia kosztów systemu (przeszacowanie kosztów odbioru odpadów komunalnych).

Zmiany art. 6i ust. 1 pkt 1 i 2 regulują kwestie związane z opłatami za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Dodanie pkt 3 dotyczącego domków letniskowych lub innych nieruchomości wykorzystywanych na cele rekreacyjno-wypoczynkowe, wynika ze zmian w zakresie sposobu obliczania opłaty dla tego rodzaju nieruchomości (zmiany art. 6j.).

W art. 6j w ust. 1, 2, 3, 3a, 4 i 4a proponuje się korekty będące konsekwencją wcześniejszych zmian.

Aby umożliwić bardziej elastyczne korzystanie z kryteriów różnicujących stawki opłat w gminach oraz związkach międzygminnych w art. 6j doprecyzowano ust. 2a oraz dodano ust. 2b. Zmiany te stanowią uwzględnienie uwag zgłoszonych w trakcie konsultacji.

Z kolei w ust. 3b proponuje się wprowadzenie zmiany polegającej na określeniu przez radę gminy w uchwale, stawki ryczałtowej dla domków letniskowych lub innych nieruchomości wykorzystywanych na cele rekreacyjno-wypoczynkowe nie wyższej niż 10% przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę ogółem za rok od domku letniskowego lub od innej nieruchomości wykorzystywanej na cele rekreacyjno-wypoczynkowe. Zmiana wynika z licznych postulatów wskazujących na nierównomierne obciążenie właścicieli ww. nieruchomości.

Dodano ust. 3d, w którym wskazuje się, że w przypadku rodzinnych ogrodów działkowych, o których jest mowa w ustawie z dnia 13 grudnia 2013 r. o rodzinnych ogrodach działkowych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2176), stosuje się przepisy ust. 3 dotyczące ustalania

wysokości opłaty za odbieranie odpadów z nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy. Wprowadzenie takiego rozwiązania jest odpowiedzią na petycje wpływające do resortu środowiska dotyczące specyfiki funkcjonowania rodzinnych ogrodów działkowych. Należy tu zaznaczyć, że wysokość stawki opłaty powinna być określona dla całego ogrodu działkowego, a nie dla pojedynczej działki wchodzącej w skład danego ogrodu działkowego.

W przepisach ustawy w art. 6k ust. 2a dodano pkt 5, w którym w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 28 listopada 2013 r. w sprawie o sygn. akt K 17/12 uszczegółowiono kwestie związane z maksymalną stawką opłaty za odbiór odpadów z nieruchomości, na której nie zamieszkują mieszkańcy. Określono wartość maksymalnej stawki opłaty w przypadku odpadów zbieranych selektywnie w pojemnikach o pojemności 1100 litrów (jako 3,2% przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego ogółem na 1 osobę ogółem) lub w workach o pojemności 120 l (jako 1% przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego ogółem na 1 osobę ogółem). Dodatkowo, wprowadzono możliwość proporcjonalnego określania stawek dla innych pojemności pojemników i worków.

W art. 6k dodano ust. 2b, zgodnie z którym rada gminy może podjąć uchwałę o rozliczeniu środków własnych pozyskanych ze sprzedaży surowców wtórnych i produktów przygotowanych do ponownego użycia na pokrycie kosztów funkcjonowania systemu gospodarowania w gminie. Dodanie powyższego przepisu ma celu obniżenie wysokości opłat ponoszonych przez mieszkańców.

Zmiana polegająca na dodaniu ust 4a i 4b w art. 6k umożliwi zwolnienie z części opłaty właścicieli nieruchomości, którzy zagospodarowują bioodpady stanowiące odpady komunalne w kompostownikach przydomowych. Propozycja ta ma stanowić zachętę ekonomiczną do stosowania kompostowników przydomowych przez właścicieli nieruchomości.

W przepisach ustawy dodano art. 6ka, który wprowadza odpowiednio sankcje za nieprzestrzeganie przepisu dotyczącego obowiązku selektywnego zbierania odpadów komunalnych. Dwukrotnie wyższa opłata za niesegregowanie odpadów, ma na celu zachęcenie mieszkańców do prawidłowego, selektywnego zbierania odpadów komunalnych, a często w ogóle do podjęcia wysiłku selektywnego zbierania odpadów komunalnych. Przeprowadzone ankiety, sygnały płynące od mieszkańców oraz od zarządców nieruchomości jednoznacznie wskazują kryterium cenowe, jako najbardziej skuteczną metodę zachęty do prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów przez mieszkańców. Świadomość ekologiczna jest niewystarczającym powodem do proekologicznych zachowań w tym zakresie. Proponowana zmiana zakłada, że niedopełnienie przez właściciela nieruchomości obowiązku selektywnego zbierania odpadów komunalnych zgodnie z wymaganiami określonymi w regulaminie będzie

skutkowało zgłoszeniem tego faktu przez podmiot odbierający odpady komunalne do gminy, która w drodze decyzji nałoży na właściciela danej nieruchomości wyższą stawkę opłaty za odbiór odpadów komunalnych za miesiąc lub miesiące, w którym nastąpiło naruszenie obowiązku ustawowego. Niedopełnienie obowiązku selektywnego zbierania odpadów dotyczy tych właścicieli nieruchomości, którzy nie chcą selektywnie zbierać odpadów i np. notorycznie w pojemnikach na odpady zmieszane umieszczają odpady, które powinny być gromadzone selektywnie w pojemnikach na papier, metale i tworzywa sztuczne, szkło oraz odpady ulegające biodegradacji. Nie dotyczy to natomiast sytuacji, kiedy w wyniku pomyłki o charakterze incydentalnym, dany odpad zostanie zdeponowany do nieodpowiedniego pojemnika.

W art. 6m w ust. 1a dodano ust. 1aa i 1ab uszczegółowiono kwestie związane z częstotliwością odbioru odpadów z poszczególnych rodzajów nieruchomości, w celu zmniejszenia ponoszonych kosztów w ww. zakresie.

W art. 6m ust. 1b dodano pkt 7 stanowiący, że deklaracja może zawierać informację dotyczącą posiadania przez właściciela przydomowego kompostownika. Dodanie takiej informacji w deklaracji będzie podstawą do naliczenia ulgi, o której mowa w art. 6k ust. 4a.

Projekt ustawy w art. 6m ust. 2 zakłada, iż w przypadku zmiany danych będących podstawą ustalenia wysokości stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi przez właścicieli nieruchomości zabudowanej budynkiem wielolokalowym lub budynkami wielolokalowymi, właściciel nieruchomości będzie zobowiązany złożyć nową deklarację w terminie do 10 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpiła zmiana danych.

W art. 6m ust. 4 zaproponowano ograniczenie możliwości składania korekty deklaracji zmniejszającej wysokość zobowiązania z tytułu opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi za okres wsteczny. Jednocześnie wyjątkiem zawartym w art. 6m ust. 5 ma być sytuacja, w której nowa deklaracja zmniejszająca wysokość zobowiązania z tytułu opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi będzie składana w związku ze śmiercią mieszkańca. Jednakże taka możliwość ma istnieć wyłącznie w terminie do 6 miesięcy od dnia tego zdarzenia. Ponadto dodano w art. 6m ust. 6, który wskazuje, że przepisów ust. 4 nie stosuje się, jeżeli właściciel nieruchomości złoży nową deklarację zmniejszającą wysokość opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w związku z informacją lub korektą faktur uzyskaną z przedsiębiorstw wodociągowo-kanalizacyjnych.

Zaproponowano dodanie ustępu 1a, który stanowi, że w przypadku udzielenia przez radę gminy, na podstawie art. 39 ust. 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1875 i 2232), upoważnienia do załatwiania indywidualnych spraw z zakresu opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi, uprawnienia organów

podatkowych w tych sprawach, przysługują upoważnionemu organowi. Proponowana zmiana wynika z potrzeby umożliwienia gminie powierzania zadań związanych z opłatami za gospodarowanie odpadami komunalnymi organom wskazanym w art. 39 ust. 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. W uchwale z dnia z dnia 19 grudnia 2016 r. (sygn. akt II FPS 3/16) NSA wskazał brak takiej możliwości na podstawie obecnie obowiązujących przepisów. Ponadto zaproponowano usunięcie ust. 3, ponieważ kwestie te zostały przeniesione do art. 6m.

W art. 6r ust. 2aa uszczegółowiono, kwestie związane z tworzeniem i utrzymaniem sieci napraw i ponownego użycia produktów lub części produktów niebędących odpadami.

W art. 6r ust. 2c doprecyzowano, że środki pochodzące z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi, które nie zostały wykorzystane w poprzednim roku budżetowym, gmina wykorzystuje na pokrycie kosztów funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, w tym kosztów, o których mowa w ust. 2a, 2b, a także na wyposażenie terenów przeznaczonych do użytku publicznego w pojemniki lub worki przeznaczone do zbierania odpadów komunalnych, ich opróżnianie oraz utrzymywanie w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowych i technicznym.

W art. 6r zaproponowano dodanie ust. 2e, który stanowi, że w sprawozdaniu rocznym z wykonania budżetu gminy ujmuje się informacje o wysokości zrealizowanych w danym roku dochodów z tytułu opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz wydatków poniesionych na funkcjonowanie systemu gospodarowania odpadami komunalnymi z wyszczególnieniem tytułów, o których mowa w ust. 2-2c, wraz z objaśnieniami. W związku z uwagą Krajowej Rady Regionalnych Izb Obrachunkowych zgłoszoną do „Sprawozdaniu z działalności regionalnych izb obrachunkowych i wykonania budżetu przez jednostki samorządu terytorialnego w 2016 roku”, została wprowadzona możliwość ujawnienia rozliczenia zrealizowanych dochodów z tytułu opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w zestawieniu z wydatkami poniesionymi na finansowanie systemu. Wprowadzenie takiej możliwości służyłoby radnym oraz społeczności lokalnej (w zależności od wyniku – nadwyżka lub niedobór środków pochodzących z opłat nad wydatkami systemu) jako impuls do ewentualnej korekty wysokości obowiązujących w danej gminie stawek za gospodarowanie odpadami komunalnymi. W ocenie Krajowej Rady najbardziej właściwym miejscem do zaprezentowania takiego rozliczenia jest sprawozdanie z wykonania budżetu gminy.

Proponuje się zmianę art. 6r ust. 3a, w zakresie możliwości ograniczenia ilości odpadów budowlanych i rozbiórkowych stanowiących odpady komunalne oraz opon odbieranych lub

przyjmowanych przez punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości w zamian za pobraną opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Proponowana zmiana ma na celu zapewnienie mieszkańcom możliwości pozbywania się szczególnych odpadów komunalnych jakimi są ww. odpady.

W celu ograniczenia kosztów ponoszonych przez gminy, zaproponowano w art. 6r ust. 3b możliwość zróżnicowania częstotliwości odbierania odpadów komunalnych w zależności od ilości i rodzaju ich wytworzenia, w odniesieniu do budynków wielolokalowych i budynków mieszkalnych jednorodzinnych.

W art. 6r dodano ust. 5, zgodnie z którym rada gminy może podjąć uchwałę o dopłacie ze środków własnych pozyskanych ze sprzedaży surowców wtórnych i produktów przygotowanych do ponownego użycia do stawek opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi dla właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy, w części dotyczącej gospodarstw domowych. Dodanie powyższego przepisu ma celu obniżenie opłat ponoszonych przez mieszkańców.

Zmiana polegająca na dodaniu art. 6ra w którym zaproponowano umożliwienie odpłatnego przekazywania odpadów z działalności rolniczej do punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych ma na celu ułatwienie zagospodarowania odpadów pochodzących z ww. działalności tj. folia oraz sznurek rolniczy.

W art. 9c w ust. 4 uzupełniono treść oświadczenia dołączanego do wniosku o wpis do rejestru, aby wynikało z niego jednoznacznie, że przedsiębiorca ubiegający się o taki wpis spełnia także szczegółowe wymagania określone w przepisach wykonawczych wydanych na podstawie art. 9d ust. 2 ustawy (tj. obecnie w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 11 stycznia 2013 r. w sprawie szczegółowych wymagań zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości (Dz. U. z 2013 r. poz.122)).

W art. 9e ust. 1 pkt 2 określono obowiązek w zakresie przekazywania zmieszanych odpadów komunalnych bezpośrednio do komunalnej instalacji przetwarzania odpadów komunalnych.

Ponadto, w art. 9e uchylono ust. 1a i 1b ze względu na fakt, że przekazywanie odpadów zmieszanych do spalarni jest niezgodne z ideą gospodarki o obiegu zamkniętym. Rozruch instalacji może być przeprowadzony na innych odpadach niż odpady zmieszane.

Zmiany zaproponowane w art. 9ea pkt 1 dopuszczają możliwość przyjmowania przez punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych, za dodatkową opłatą, odpadów innych niż odpady komunalne, w szczególności pochodzących z działalności rolniczej.

W związku ze zmianami zaproponowanymi w art. 6ka uchylono art. 9f.

W art. 9j ust. 2 został dodany pkt 6, który określa, że w przypadku braku złożenia w ciągu roku sprawozdania o którym mowa w art. 9n, przez przedsiębiorcę odbierającego odpady komunalne, zostanie on wykreślony z rejestru działalności regulowanej prowadzonego przez gminę. Zaproponowano również dodanie ust. 4, który określa, że zakaz w zakresie wykonywania działalności objętej wpisem do rejestru wydaje się na okres 3 lat. Celem wprowadzenia tego przepisu jest określenie maksymalnego czasu wstrzymania działalności, analogicznie jak w zapisie art. 9k obowiązującej ustawy.

Art. 9r ust.3 stanowi o możliwości przekazywania wojewódzkim inspektorom ochrony środowiska informacji o nieprawidłowościach stwierdzonych podczas weryfikacji sprawozdań gminnych przez marszałka województwa.

Zmiany zawarte w nowo dodanym art. 9taa mają na celu określenie terminu końcowego, po którym nie należy składać korekt sprawozdań, co pozwoli uniknąć sytuacji zamierzonego ciągłego aktualizowania danych ze sprawozdań lub sytuacji, gdy takie sprawozdanie nie jest w ogóle składane.

W konsekwencji wcześniej wprowadzonych zmian w zakresie obowiązków sprawozdawczych w art. 9tb rozszerzono listę sprawozdań, na podstawie których wójt, burmistrz lub prezydent miasta sporządza analizę stanu gospodarki odpadami komunalnymi oraz zakres tej analizy. Jednocześnie wskazuje się, aby w ramach kosztów poniesionych w związku z odbieraniem, odzyskiem, recyklingiem i unieszkodliwianiem odpadów komunalnych wyodrębniane były wpływy, wydatki i nadwyżki z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

Dodanie art. 9u ust. 1a dotyczącego obowiązku wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w zakresie kontroli w terenie, podmiotów odbierających odpady komunalne będzie miało na celu zwiększenie nadzoru gmin nad systemem gospodarowania odpadami komunalnymi.

Uwzględniając propozycje Centralnego Biura Antykorupcyjnego (na podstawie doświadczeń z kontroli), dodano art. 9x ust. 1 pkt 1a wprowadzający odpowiedzialność administracyjnokarną za podawanie nieprawdy w oświadczeniach o spełnianiu warunków wymaganych do prowadzenia działalności w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, składanych z wnioskiem o wpis do rejestru działalności regulowanej, aby poprzez rozszerzenie treści oświadczenia dołączanego do wniosku o wpis do rejestru i dodanie przepisu karnego za składanie nieprawdziwych oświadczeń zniechęcić do tego rodzaju praktyk, skutkujących naruszeniem zasad uczciwej konkurencji w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego na odbiór odpadów komunalnych.

W art. 9z ust. 2 i 3 zaproponowano wprowadzenie przepisów stanowiących o odrębnym wyliczaniu kary pieniężnej dla gmin, które nie wykonują obowiązku, o którym mowa w art. 3b lub art. 3c ustawy, oraz podano sposób wyliczania tej kary. Przedmiotowa zmiana jest konsekwencją wcześniej wprowadzonych zmian w projekcie ustawy, m.in. uchylecia ust. 2 i 3 w art. 9x.

Dodano przepisy w art.9z ust. 4a, 5, 6 nakładające na gminę lub związek międzygminny karę pieniężną za niewykonywanie obowiązku w zakresie zapewnienia utrzymania czystości i porządku na swoim terenie.

W art. 9za proponuje się zmiany wynikające z wprowadzenia obowiązku przekazywania przez podmioty odbierające odpady komunalne od właścicieli nieruchomości, bioodpadów stanowiących odpady komunalne do instalacji komunalnej. Ponadto, uwzględniono zmiany wynikające z przeniesienia wzoru sprawozdania sporządzanego na podstawie art. 9oa ust. 1 do upoważnienia zawartego w art. 9t, w związku z tym wskazywanie go w przepisie art. 9za nie jest potrzebne.

Zmiany w art. 9zb ust. 1 i 2 i art. 9zd ust. 2 są zmianami porządkującymi, będącymi konsekwencją wcześniej wprowadzonych zmian. Zmiany zaproponowane w art. 9ze wynikają z konieczności doprecyzowania przepisów, tak aby regulowały one formę i termin składania wniosku przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta o zawieszenie zapłaty kary pieniężnej oraz jego egzekwowania przez wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska.

W art. 10 dodano ust. 2b, w którym zmieniono sankcję za nie złożenie deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

Art. 2 zawiera zmianę ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2018 r. poz. 1314), uzupełniono m.in. przepisy odnoszące się do informacji zawartych w deklaracji, w zeznaniu, w zgłoszeniu celnym, w deklaracji rozliczeniowej, w informacji o opłacie paliwowej, w informacji o dopłatach, w deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, w zawiadomieniu o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, w rozliczeniu zamknięcia lub w informacji o opłacie emisyjnej, o pouczenie, że stanowią one podstawę do wystawienia tytułu wykonawczego.

Art. 3 zawiera propozycję zmiany przepisów art. 183 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. z 2017 r. poz. 2204, z późn. zm.), która polega na zmianie sankcji w za nieprzestrzeganie przepisów dotyczących postępowania z odpadami.

Art. 4 zawiera zmiany ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2018 r. poz. 799, z późn. zm.), które wynikają ze zmian wprowadzonych w ustawie

o odpadach związanych z finansowaniem usuwania odpadów z miejsc, w których stwarzają one znaczące zagrożenie dla zdrowia lub życia ludzi.

Zmiana art. 400a ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska rozszerza zakres finansowania ochrony środowiska przez fundusze o koszty usunięcia odpadów i gospodarowania nimi w przypadku, gdy działania są podejmowane zastępczo przez organ ochrony środowiska, zgodnie z projektowanym art. 26a ustawy o odpadach. Finansowanie ze środków funduszy obejmuje jednak, jedynie usuwanie odpadów stwarzających znaczące zagrożenie dla zdrowia lub życia ludzi, ze względu na fakt, że tylko takie przypadki powinny wymagać nagłej interwencji finansowanej ze środków publicznych w trybie szczególnym.

Zmiana art. 401 ust. 7 ustawy – Prawo ochrony środowiska dodaje do katalogu przychodów Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej środki dotacji, które organ ochrony środowiska zwraca do funduszu, jeżeli uzyska od posiadacza odpadów zwrot poniesionych przez siebie kosztów działań polegających na usunięciu odpadów i gospodarowaniu nimi.

Zmiana art. 401c ust. 9 ustawy – Prawo ochrony środowiska stanowi, że środki funduszu pochodzące z przychodów wynikających ze zwrotu poniesionych przez organ ochrony środowiska kosztów działań polegających na usunięciu odpadów i gospodarowaniu nimi, odzyskanych od posiadacza odpadów, przeznacza się na usuwanie odpadów stwarzających znaczące zagrożenie dla zdrowia lub życia ludzi i gospodarowanie nimi, w przypadkach, o których mowa w projektowanym art. 26a.

W art. 5 wprowadzono zmiany do poszczególnych artykułów ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2018 r. poz. 992, 1000, 1479, 1564 i 15923)) w zakresie m.in. zmiany pojęcia „zmieszanych odpadów komunalnych”, które zastąpiono terminem: „niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne”.

Ponadto usunięta została definicja odpadów zielonych, zastąpiono ją definicją bioodpadów stanowiących odpady komunalne.

W art. 20 powyższej ustawy zniesiono obowiązek regionalizacji w zakresie konieczności przekazywania bioodpadów, niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania i z procesów mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych, przeznaczonych do składowania. Wprowadzona zmiana wynika z problemów z zagospodarowaniem ww. odpadów w regionach oraz monopolizacją rynku. Po wprowadzeniu zmian ww. odpady będą mogły być przekazywane do instalacji położonych na obszarze całego kraju.

Dodano art. 29a, w którym wskazano że podmiot odbierający odpady komunalne od właścicieli nieruchomości jest obowiązany przekazywać niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne do instalacji komunalnej. Wskazano również, że wytwórca odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych lub pozostałości z sortowania odpadów komunalnych, przeznaczonych do składowania, jest obowiązany do przekazywania ich do instalacji komunalnej spełniającej wymogi określone w art. 35 ust. 6 pkt 3. Ponadto wskazano, że ww. odpady przekazuje się do instalacji komunalnych określonych w uchwałach w sprawie wykonania wojewódzkich planów gospodarki odpadami – obejmuje to możliwość przekazywania wymienionych wyżej odpadów na obszarze całego kraju, bez przypisania do danego województwa. Wybór instalacji komunalnych powinien się odbywać z uwzględnieniem zasady bliskości, ale również powinien uwzględniać inne zasady jak np. hierarchię sposobów postępowania z odpadami oraz najlepsze dostępne techniki i technologie wskazane w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska.

W art. 35 w ust. 6 została zaproponowana definicja instalacji do przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i pozostałości z tych odpadów (zwana instalacją komunalną), określająca że ww. instalacja określona jest w wojewódzkim planie gospodarki odpadami i spełnia wymagania w zakresie najlepszych dostępnych technik lub technologii, o których mowa w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska. Wprowadzenie ww. definicji instalacji jest powiązana ze zniesieniem regionów gospodarki odpadami komunalnymi z przyczyn wyjaśnianych powyżej (zmiany w art. 20).

Konsekwencją zniesienia regionów gospodarki odpadami komunalnymi i regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych, są zmiany dostosowujące wprowadzone w ustawie z 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska oraz ustawie z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach.

Ponadto, z przyczyn wskazanych powyżej uchylono w art. 35 ust. 6a wskazujący spalarnię odpadów komunalnych jako ponadregionalną instalację do przetwarzania odpadów komunalnych.

Zaproponowano również zmiany w art. 35 ust. 9 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach tak, aby zapewnić możliwości finansowania ze środków Unii Europejskiej i krajowych przedsięwzięć polegających na uzupełnieniu systemu selektywnego zbierania odpadów.

Uchylono art. 38a uzależniający uzyskanie wskazanych w tym przepisie decyzji niezbędnych do wybudowania i uruchomienia instalacji, od wcześniejszego ujęcia tej instalacji wojewódzkim planie gospodarki odpadami. Ułatwi to powstawanie instalacji, natomiast od ujęcia w wojewódzkim planie gospodarki odpadami będzie zależała możliwość finansowania ze środków publicznych.

Ponadto w art. 102 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach wskazano, że przepisy dotyczące wypełniania formularza przyjęcia odpadów metali, przy przyjmowaniu tych odpadów od osób fizycznych niebędących przedsiębiorcami, nie będą miały zastosowania do odpadów komunalnych przyjmowanych przez podmiot prowadzący PSZOK w ramach systemu gospodarowania odpadami komunalnymi. Z informacji Inspekcji Ochrony Środowiska wynika, że część prowadzących PSZOK wypełnia formularze przyjęcia odpadów metali, natomiast w pozostałych przypadkach w ocenie prowadzących PSZOK nie stanowią oni punktu zbierania metali. Należy podkreślić jednak, że przepis art. 102 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach wprowadzony był w celu zapewnienia właściwej kontroli obrotu odpadami metali oraz zapobiegania kradzieży i dewastacji w szczególności urządzeń telekomunikacyjnych, elektroenergetycznych, kolejowych i wodno-kanalizacyjnych. Natomiast do PSZOK mogą być przekazywane jedynie odpady komunalne, przyjmowane w ramach wnoszonej przez właścicieli nieruchomości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi. W związku z tym proponuje się jednoznaczne wskazanie, że art. 102 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach nie dotyczy PSZOK.

W art. 158 zaproponowano zmiany dotyczące zakazu przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych w spalarniach odpadów komunalnych. Zaproponowano, aby przepisy te weszły w życie z dniem 30 czerwca 2021 r. Przepisy dotyczące zakazu termicznego przekształcania odpadów dotyczą niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych pochodzących wyłącznie z terenów gmin, które nie wdrożyły przepisów rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 29.12.2016 w sprawie szczegółowego sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów.

Spalanie niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych jest niezgodne z ideą gospodarki o obiegu zamkniętym, ponieważ w niesegregowanych zmieszanych odpadach komunalnych znajdują się odpady „surowcowe”, które mogą zostać poddane recyklingowi. Gospodarka o obiegu zamkniętym jest koncepcją zmierzającą do racjonalnego wykorzystania zasobów, przez selektywną zbiórkę odpadów i poddawanie jak największej ich ilości recyklingowi. Zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, termiczne

przekształcenie odpadów z odzyskiem energii można umiejscowić, jako metodę preferowaną jedynie przed unieszkodliwieniem odpadów, przed składowaniem lub spalaniem bez odzysku energii, ale zdecydowanie mniej korzystną niż przygotowanie do ponownego użycia, czy poddanie odpadów recyklingowi.

Oczywiście zakłada się, że po wprowadzeniu w gminie jednolitych zasad selektywnego zbierania odpadów komunalnych nie będzie już niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych, a więc do spalania będą przekazywane tzw. „odpady resztkowe”, które nie zawierają już odpadów nadających się do recyklingu.

Natomiast do czasu wprowadzenia prawidłowego systemu selektywnego zbierania odpadów komunalnych w gminie odpady zmieszane mogą zawierać odpady surowcowe i w takim przypadku, przed przekazaniem do spalania muszą zostać poddane sortowaniu.

Należy zaznaczyć, że w odniesieniu do zmian dot. zakazu termicznego przekształcania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych zaproponowano odpowiednie przepisy przejściowe m.in. dla instalacji finansowanych ze środków Unii Europejskiej lub funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej na czas niezbędny do zapewnienia trwałości projektów.

Dodatkowo nowelizacja ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach stanowi realizację postulatów samorządów województw o rozwiązanie problemu usunięcia odpadów z miejsc na ten cel nieprzeznaczonych, jak również z miejsc, w których zakończono działalność w zakresie gospodarki odpadami niezgodnie z przepisami obowiązującego prawa.

W wielu przypadkach negatywnym skutkiem prowadzonej działalności (np. w przypadku upadłości podmiotów lub celowego prowadzenia działalności z naruszeniem przepisów ochrony środowiska) jest zaniechanie przekazywania odpadów do przetworzenia uprawnionym podmiotom, co z kolei skutkuje nieuzasadnionym – nadmiernym nagromadzeniem odpadów, które często stanowią zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi. W związku z powyższym w niniejszym projekcie zaproponowano możliwość wykonania zastępczego usuwania porzuconych odpadów przez właściwy organ administracji (wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, a w przypadku terenów zamkniętych oraz należących do gminy – regionalnego dyrektora ochrony środowiska).

Zgodnie z informacjami zgromadzonymi przez wojewódzkich inspektorów ochrony środowiska w ostatnich latach odnotowano, aż 129 przypadków porzucenia odpadów.

Odnosząc się do problemu nielegalnego postępowania z odpadami należy stwierdzić, że w latach 2013-2017 organy administracji wszczęły 5236 postępowań mających na celu przymuszenie podmiotów odpowiedzialnych za nielegalne zgromadzenie odpadów do ich usunięcia. Z wymienionej liczby postępowań, 303 przypadki (5.8 %) dotyczyły działań prowadzonych przez starostów oraz marszałków województw mających na celu usuwanie nielegalnie zgromadzonych odpadów w wyniku prowadzonej działalności uregulowanej decyzją administracyjną z zakresu gospodarki odpadami. Natomiast pozostała część przypadków 4933 (94.2 %) dotyczyła postępowań mających na celu usuwanie odpadów przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, które mogły zostać nielegalnie zgromadzone nie tylko podczas prowadzonej działalności związanej z gospodarką odpadami, ale również mogły zostać zgromadzone na tzw. „dzikich wysypiskach” oraz w wyniku zaśmiecania.

Ponadto, organy administracji w latach 2013–2017 wszczęły 308 postępowań mających na celu przeprowadzenie wykonania zastępczego w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji w odniesieniu do decyzji wydanych w ww. postępowaniach, których koszt wyniósł 12 348 705,81 zł. Jednocześnie z informacji przekazanych przez samorządy wynika, że w wielu sytuacjach nie była wszczynana egzekucja, zatem koszty postępowań egzekucyjnych mogłyby być większe.

Ustawą z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw zostały wprowadzone zmiany dotyczące ustanawiania zabezpieczenia roszczeń oraz wymagania związane z magazynowaniem odpadów. Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom społecznym, w celu zapobieżenia negatywnym skutkom wyżej opisanych działań dla zdrowia i życia ludzi oraz środowiska, proponuje się dodatkowo wprowadzenie poniżej omówionych przepisów.

Zmiany wprowadzone w art. 27 zmiany uniemożliwią zwolnienie wytwórcy odpadów z odpowiedzialności za działania na odpadach niebezpiecznych w łańcuchu ich przetwarzania, przed ich ostatecznym zagospodarowaniem (odzyskiem lub unieszkodliwianiem). Projektowane zmiany zapewniają właściwe wdrożenie dyrektywy ramowej w sprawie odpadów 2008/98/WE, w szczególności art. 15 (odpowiedzialność za gospodarowanie odpadami), który stanowi, że co do zasady nie następuje zwolnienie z odpowiedzialności za przeprowadzenie ostatecznego procesu odzysku lub unieszkodliwienia w przypadku przekazania odpadów kolejnym posiadaczom odpadów uprawnionym do gospodarowania tymi odpadami. Ponadto dyrektywa umożliwia państwom członkowskim ustanowienie warunków ww. odpowiedzialności oraz zakresu, w jakim wytwórca odpadów odpowiedzialny jest za wszystkie działania na odpadach w łańcuchu ich przetwarzania lub w jakim odpowiedzialność może być dzielona lub przekazywana między uczestnikami tego łańcucha przetwarzania.

Dlatego też ustawa przewiduje wyjątki od ww. zasady dla wytwórców odpadów komunalnych, a także wytwórców odpadów niebezpiecznych prowadzących uproszczoną ewidencję odpadów, którzy przekazują te odpady podmiotom uprawnionym do gospodarowania tymi odpadami. Jeżeli nie będzie możliwe ustalenie wytwórcy odpadów niebezpiecznych, za zagospodarowanie odpadów odpowiadał będzie aktualny lub poprzedni posiadacz odpadów. W przypadku odpadów innych niż niebezpieczne zasady rozdzielenia odpowiedzialności za gospodarowanie odpadami pozostają bez zmian - przekazanie odpadów zgodnie z art. 27 ust. 3 ustawy o odpadach powoduje przejście odpowiedzialności na kolejnego posiadacza odpadów, natomiast w pozostałych przypadkach za odpady odpowiada nadal ich wytwórca.

W związku z potrzebą rozszerzenia zakresu objętego przepisami zawartymi w dziale II rozdział 8 pn.: „Usuwanie odpadów z miejsca nieprzeznaczonego do ich składowania lub magazynowania”, brzmienie tytułu tego rozdziału zostało zmienione na: „Usuwanie odpadów”. Obecnie obowiązujące przepisy zawarte w omawianym rozdziale odnoszą się wyłącznie do odpadów zdeponowanych w miejscach na ten cel nieprzeznaczonych. Natomiast projektowane przepisy (art. 26 ust. 3a-3c i nowy art. 26a) dotyczą również usuwania odpadów zdeponowanych w miejscach, które pierwotnie były miejscami przeznaczonymi do składowania i magazynowania odpadów, ze względu na funkcjonujące w przeszłości prawomocne decyzje administracyjne. W niektórych tego typu przypadkach może być konieczne niezwłoczne usunięcie odpadów ze względu na stwarzane przez nie zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi.

W celu poprawy skuteczności egzekwowania obowiązku usuwania odpadów przez ich posiadaczy, niezbędne jest wprowadzenie nowych rozwiązań, takich jak ustanowienie dla posiadaczy odpadów solidarnej odpowiedzialności za wykonanie obowiązków wskazanych w decyzji w sprawie nakazu usunięcia odpadów oraz umożliwienie wydania tej decyzji w stosunku do wszystkich posiadaczy odpadów (dodanie w art. 26 ust. 3a-3c).

Propozycją mającą na celu rozwiązanie powyższych problemów jest wprowadzenie wprost w przepisach ustawy o odpadach możliwości wykonania obowiązku usunięcia odpadów przez organ ochrony środowiska i związanej z tym możliwości odzyskania kosztów działań poniesionych przez organ. Należy przy tym zaznaczyć, że rozwiązanie takie jest uzasadnione w przypadku konieczności podjęcia niezbędnych działań ze względu na znaczące zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi.

Aby zapewnić w ww. sytuacjach niezwłoczne usunięcie porzuconych odpadów w przedmiotowym projekcie na mocy art. 26a ust. 1 i 2 na organ I instancji, który wydał zezwolenie na zbieranie odpadów, zezwolenie na przetwarzanie odpadów, pozwolenie

na wytwarzanie odpadów lub pozwolenie zintegrowane (jeżeli obowiązek usunięcia odpadów powstał w związku z cofnięciem, stwierdzeniem nieważności, uchycieniem lub wygaśnięciem tej decyzji), na regionalnego dyrektora ochrony środowiska (w przypadku terenów zamkniętych oraz nieruchomości należących do gminy), a w pozostałych przypadkach – na wójta, burmistrza lub prezydenta miasta nałożono obowiązek usunięcia odpadów. W celu zabezpieczenia interesów władającego powierzchnią ziemi, art. 26a ust. 3 daje wymienionym wyżej organom możliwość wydania władającemu powierzchnią ziemi, na której znajdują się odpady, decyzji określającej m.in. zakres i termin udostępnienia terenu oraz sposób postępowania z odpadami, co umożliwi sprawną realizację zadania. Przedmiotowa decyzja wydawana jest po zasięgnięciu opinii w sprawie spełnienia przesłanek konieczności niezwłocznego usunięcia odpadów, w tym oceny czy w danym przypadku występuje znaczące zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi oraz czy usunięcie odpadów musi być dokonane niezwłocznie. Opinię wydaje właściwy organ inspekcji ochrony środowiska, organ inspekcji sanitarnej, regionalny dyrektor ochrony środowiska i komendant wojewódzki Państwowej Straży Pożarnej, o czym stanowi art. 26a ust. 4. Posiadacz odpadów będzie obowiązany do zwrotu kosztów usunięcia i gospodarowania odpadami: w pierwszej kolejności powinno to nastąpić dobrowolnie po wezwaniu przez organ dokonujący tych działań, w następnej, na pokrycie tych kosztów powinny zostać uruchomione środki z zabezpieczenia roszczeń, o których mowa w art. 48a. Jeżeli odzyskanie zwrotu kosztów wydatkowanych przez organ w wyżej opisany sposób będzie niemożliwe z tego powodu, że posiadacz nie będzie miał ustanowionego zabezpieczenia roszczeń lub będzie je miał, ale w niewystarczającej wysokości, organ wyda decyzję nakładającą na posiadacza odpadów obowiązek zwrotu kosztów poniesionych przez ten organ, w ramach realizacji działań polegających na usunięciu odpadów i gospodarowaniu nimi, określając wysokość tych kosztów oraz sposób i termin ich uiszczenia. W związku z możliwością przeznaczania środków z zabezpieczenia roszczeń na pokrycie kosztów poniesionych przez ten organ, w ramach realizacji działań polegających na usunięciu odpadów i gospodarowaniu nimi na podstawie art. 26a – taki sposób wydatkowania tych środków został dodany w art. 48a.

Zmiana polegająca na dodaniu nowego art. 26a (usuwanie odpadów z miejsc, w których stwarzają one znaczące zagrożenia dla zdrowia lub życia ludzi) – ma przede wszystkim na celu stworzenie nowego narzędzia administracyjnego dla przypadków nielegalnego gospodarowania odpadami przed wejściem w życie niniejszej nowelizacji gdy nagromadzone odpady stwarzają zagrożenie dla zdrowia lub życia ludzi.

Celem doprecyzowania obowiązujących przepisów w projekcie ustawy w art. 47 dodano ust. 8, określający że w przypadku stwierdzenia nieważności, uchycienia lub

wygaśnięcia decyzji w zakresie gospodarki odpadami (zezwolenia na zbieranie odpadów i zezwolenia na przetwarzanie odpadów), stosuje się odpowiednio ust. 3 i 5 art. 47 ustawy o odpadach. Oznacza to, że wymienione decyzje (analogicznie jak cofnięcie zezwolenia na zbieranie odpadów oraz zezwolenia na przetwarzanie odpadów) spowodują zakończenie działalności z obowiązkiem usunięcia odpadów i skutków prowadzonej działalności na własny koszt. Jednocześnie w art. 47 dodano ust. 9, który ma na celu uniemożliwienie przerzucenia problemu usunięcia nielegalnie zgromadzonych (zagospodarowanych) odpadów powstałych w wyniku działalności podmiotu prowadzonej na podstawie decyzji z zakresu gospodarki odpadami na gminę w trybie art. 26 ustawy o odpadach.

Obecny przepis zawarty w art. 47 ustawy o odpadach dotyczy uprawnień organu ochrony środowiska, tj. marszałka województwa, starosty lub regionalnego dyrektora ochrony środowiska w zakresie podjęcia działań, gdy podmiot posiadający zezwolenie na gospodarowanie odpadami narusza warunki działalności ustalone decyzją. W zakresie kompetencji organu ochrony środowiska, który zezwolenie wydał, jest wszczęcie postępowania mającego na celu cofnięcie wydanej decyzji administracyjnej oraz doprowadzenie do usunięcia odpadów i skutków prowadzonej działalności na koszt posiadacza odpadów, któremu cofnięto zezwolenie. Podkreślenia wymaga fakt, że w każdym przypadku to posiadacz odpadów, któremu cofnięto zezwolenie, powinien zostać obciążony kosztami ich usunięcia zgodnie z zasadą „zanieczyszczający płaci”, również w przypadku wykonania zastępczego.

Dodane w art. 47 ust. 8 i 9 ustawy o odpadach mają na celu zapewnienie, że obowiązki wynikające z prawa lub wydanej wcześniej decyzji administracyjnej będzie egzekwował właściwy organ ochrony środowiska, który wydał tę decyzję, a nie wójt, burmistrz lub prezydent miasta, którzy tych decyzji w nie wydają.

W przepisach ustawy wprowadzono także zmiany mające na celu pełne wdrożenie przepisów dyrektywy 2010/75/UE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie emisji przemysłowych (zintegrowane zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola) (Dz.U. UE L 334 z 17.12.2010, str.17), zwanej dalej „Dyrektywą IED”, w zakresie dotyczącym spalarni odpadów lub współspalarni odpadów oraz dyrektywy 2008/98/WE.

W związku z powyższym, w ustawie o odpadach w art. 42 ust. 2 w pkt 11 dodano literę b, która rozszerza wniosek o wydanie zezwolenia na przetwarzanie odpadów o opis podejmowanych środków, które zagwarantują, że ciepło wytworzone w trakcie termicznego przekształcania odpadów będzie odzyskiwane w zakresie, w jakim jest to wykonalne, poprzez produkcję ciepła, wytwarzanie pary technologicznej lub energii elektrycznej. Dodano także konieczność wskazania sposobów zapobiegania powstawaniu odpadów lub ograniczania ilości

odpadów i ich negatywnego oddziaływania na środowisko, a także opis dalszego sposobu gospodarowania odpadami. Stanowi to przeniesienie przepisu art. 44 lit. b dyrektywy IED.

Doprecyzowano także przepis art. 42 ust. 2 pkt 6 oraz art. 43 ust. 2 pkt 3 ustawy o odpadach w celu zapewnienia, że w przypadku spalarni i współspalarni odpadów, zostanie podana godzinna moc przerobowa instalacji lub urządzenia.

Celem usunięcia wątpliwości interpretacyjnych w art. 45 w ust 5 ustawy o odpadach wskazano, że wytwórca odpadów, który chce uwzględnić w pozwoleniu na wytworzenie odpadów zbieranie lub przetwarzanie odpadów, jest obowiązany we wniosku o wydanie pozwolenia nie tylko uwzględnić odpowiednio wymagania dla zezwolenia na zbieranie lub przetwarzanie odpadów, ale także dołączyć wymagane załączniki. Analogiczny przepis dodano dla pozwoleń zintegrowanych (art. 45 ust. 5a).

W art. 49 ustawy o odpadach dodano ust. 9 wprowadzający w ramach rejestru publicznie dostępny wykaz funkcjonujących spalarni odpadów i współspalarni odpadów, w podziale na województwa oraz w podziale na instalacje o przepustowości poniżej 2 Mg/godz. oraz instalacje o przepustowości 2 Mg/godz. lub więcej (stanowi to przeniesienie przepisu art. 55 ust. 3 dyrektywy IED).

W art. 95 usunięte zostały przepisy, których wprowadzenie było uzasadnione wyłącznie w momencie dopuszczenia w projekcie ustawy o odpadach w 2012 roku alternatywnych metod unieszkodliwiania zakaźnych odpadów medycznych (zmiana porządkująca). Przed wszystkim zrezygnowano z dokumentu potwierdzającego unieszkodliwienie, który nie znajduje uzasadnienia, gdy jedyną dopuszczalną metodą unieszkodliwienia odpadów zakaźnych jest ich termiczne przekształcenie w spalarni odpadów niebezpiecznych. Konsekwencją tej zmiany jest usunięcie przepisu karnego dotyczący niewydania, nieprzekazania lub nieprzechowywania dokumentu potwierdzającego unieszkodliwienie i uchylenie w art. 27 ust. 6, w art. 42 w ust. 2 pkt 12 i ust. 6 oraz w art. 43 w ust. 2 pkt 7.

Zmiany w zakresie przepisów karnych i o administracyjnych karach pieniężnych, zmierzają do zwiększenia sankcji za naruszenia dotyczące transportu i magazynowania odpadów. Zmiana polega na uchyleniu w całości art. 174, zgodnie z którym transport odpadów lub magazynowanie niezgodnie z wymaganiami określonymi odpowiednio w art. 24 ust. 1 lub art. 25 ustaw o odpadach stanowił wykroczenie. Naruszenia te zostały natomiast wskazane w art. 194 jako delikty administracyjne zagrożone administracyjną karą pieniężną. Powyższa zmiana stanowi wzmocnienie sankcji dla podmiotów, które naruszają przepisy z zakresu transportu magazynowania odpadów. Celem wprowadzenia ww. sankcji jest ograniczenie występowania przypadków nielegalnego postępowania z odpadami – transportu lub magazynowania odpadów

wbrew obowiązkom nałożonym przepisami z zakresu gospodarki odpadami. Dotychczasowe kary za naruszenia przepisów dotyczących magazynowania odpadów nie były wystarczająco dotkliwe, aby zapobiegać występowaniu nieprawidłowości w zakresie magazynowania odpadów.

Art. 7 projektowanej ustawy zawiera przepisy przejściowe dotyczące uchwał rad gmin.

W art. 8 zawarto przepisy przejściowe dotyczące m.in. ustalania stawek opłat za gospodarowanie odpadami w odniesieniu do nieruchomości wykorzystywanych na cele rekreacyjno-letniskowe, ROD oraz nieruchomościach niezamieszkałych.

Art. 9 dotyczy przepisów przejściowych w zakresie umów o udzielenie zamówienia publicznego na odbieranie, odbieranie i zagospodarowanie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości oraz umowy na prowadzenie PSZOK. Umowy zawarte przed dniem wejścia w życie projektowanej ustawy zachowują ważność na czas, na jaki zostały zawarte. W terminie 12 miesięcy od dnia wejścia w życie regulaminów utrzymania czystości i porządku na terenie gminy wydanych na podstawie art. 4 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, należy dostosować do tych regulaminów umowy na odbieranie odpadów z nieruchomości, których właściciele nie są obowiązani do ponoszenia opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

W art. 10 wskazano, że postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego na odbieranie i zagospodarowanie odpadów komunalnych wszczęte i niezakończone przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe.

W art. 11 uregulowano kwestie dotyczące postępowań w sprawie wpisu do rejestru przedsiębiorców odbierających odpady komunalne od właścicieli nieruchomości, w sprawach wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy należy stosować się przepisy nowe.

Art. 12 zawiera przepis przejściowy dotyczący powstania obowiązku przyjmowania tekstyliów przez punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych.

Art. 13 dotyczy przepisów przejściowych w zakresie zakazu termicznego przekształcania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych. W przedmiotowym artykule wskazano, że przepisów w ww. zakresie nie stosuje się do spalarni odpadów lub współspalarni odpadów finansowanych ze środków Unii Europejskiej lub funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej przez czas niezbędny do zapewnienia trwałości projektu.

Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne przejściowo (nie dłużej niż do 1 stycznia 2024 r.) będą mogły być przekazywane również do sortowni odpadów, które w myśl dotychczasowych przepisów stanowiły regionalną instalację do przetwarzania odpadów komunalnych.

Po upływie wskazanych powyżej okresów przejściowych zezwolenie na przetwarzanie odpadów, pozwolenie na wytwarzanie odpadów uwzględniające przetwarzanie odpadów w zakresie dotyczącym przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych w instalacji niestanowiącej instalacji komunalnej wygasną w części dotyczącej przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych. Art. 13 dotyczy utrzymania w mocy wojewódzkich planów gospodarki odpadami i uchwał w sprawie ich wykonania, do czasu ich aktualizacji w trybie art. 37 ust. 1 ustawy o odpadach. Brak aktualizacji wyżej wskazanych aktów nie będzie stanowił przeszkody do możliwości przekazywania odpadów niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz odpadów reszkowych kierowanych do składowania do instalacji komunalnych na obszarze kraju. Art. 14 pozwala na przekazywanie niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i pozostałości z sortowania odpadów komunalnych oraz pozostałości z procesu mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych, przeznaczonych do składowania, do instalacji komunalnych na obszarze całego kraju – mimo obowiązywania uchwał w sprawie wojewódzkich planów gospodarki odpadami i uchwał w sprawie ich wykonania – do czasu ich aktualizacji – zawierających postanowienia dotyczące regionów gospodarki odpadami komunalnymi. Art. 15 stanowi, że regionalne instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych, o których mowa w dotychczasowym art. 35 ust. 6 pkt 1 i 3 ustawy o odpadach, stają się instalacjami komunalnymi, o których mowa w tym przepisie po zmianach wynikających z niniejszej ustawy. Dodano również przepis, odnoszący się do przepisów niezmiennych niniejszą ustawą, że ilekroć w dotychczasowych przepisach jest mowa o regionalnej instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych, rozumie się przez to instalację komunalną, o której mowa w rozumieniu nadanym przez niniejszą ustawę.

Art. 16 zawiera przepisy przejściowe dotyczące spraw o wydanie decyzji z zakresu gospodarowania odpadami będących w toku.

W art. 17 określono przepisy dotyczące odpowiedzialności i sankcji za czyny, o których mowa w art. 174 ustawy o odpadach (w brzmieniu dotychczasowym). Zgodnie z zapisem, do spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe, chyba że przepisy nowe są względniejsze dla sprawcy.

Art. 18 reguluje kwestię zezwoleń na prowadzenie działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych wydanych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 19 określa termin stosowania przepisu art. 6ka ust. 1 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, który dotyczy wprowadzenia stawki opłaty w przypadku nieselektywnego zbierania odpadów.

Art. 19 utrzymuje w mocy przepisy wykonawcze wydane przed dniem wejścia w życie ustawy do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie zmienionych przepisów.

W art. 20 określono termin wejścia w życie ustawy jako 14 dni od dnia ogłoszenia ustawy. Z dniem 1 stycznia 2020 r. wejdzie w życie przepis znowelizowany art. 3b ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach określający poziomy recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych oraz poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych stanowiących odpady komunalne oraz upoważnienie dla ministra właściwego do spraw środowiska do określenia, w drodze rozporządzenia, sposobu obliczania tych poziomów. Z tą samą datą wejdzie w życie powiązany z powyższą zmianą przepis nakładający obowiązek osiągnięcia wymaganych poziomów, ciążyący podmiocie odbierającym odpady komunalne od właścicieli nieruchomości.

Przepisy dotyczące zakazu spalania odpadów komunalnych i powiązany z tym zakazem przepis karny wejdą w życie z dniem 30 czerwca 2021 r. Z tą datą uchylony zostanie również przepis definiujący pojęcie odpadów zielonych.

Projekt ustawy nie będzie miał wpływu na działalność mikro przedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców.

Projekt ustawy nie wymaga przedstawienia właściwym instytucjom i organom Unii Europejskiej lub Europejskiemu Bankowi Centralnemu.

Stosownie do art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) projekt ustawy został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej, na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Ustawa nie zawiera przepisów technicznych wymagających notyfikacji w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Zastępca Dyrektora
Departamentu Gospodarki Odpadami

Naczelnik Wydziału
Bogusława Brzdękiewicz

M. Małgorzata Kajak

Janusz Kajak